

Uppföljning av socialnämndens uppdragsplan 2009

Inledning

De områden kommunen prioriterar när det gäller socialpolitiska insatser är barn och ungas uppväxtvillkor, boende och boendemiljö och vägen till egen försörjning. Inom området hälsa är frihet från missbruk, psykisk hälsa och frihet från våld i nära relationer prioriterade.

I nämndens uppdragsplan är samma områden prioriterade. För de områden där huvudansvaret ligger på annan nämnd har socialnämnden valt att inte ha några egna mål. I dessa frågor ligger fokus på samverkan för att utveckla gemensamma arbetssätt.

Sammanfattning

Socialnämnden har uppnått 80 procent av uppdragsplanens 16 mål helt eller delvis. Ett av de tre mål som nämnden inte har uppnått är att placerade barn och ungdomar ska ha ”god hälsa och goda skolresultat”. Några resultat finns inte än från SkolFam 2, metodutvecklingsprojekt med forskarstöd inom skola och familjehemsvård, då projektiden löper till sommaren 2011. Målet att ”Ingen person är öppet hemlös” har inte nåtts men alla har erbjudits boende eller vård. Sedan 1993 görs årliga mätningar av hemlöshetssituationen inom kommunen. Dessa visar att hemlösa personer är en rörlig grupp där nya personer tillkommer på grund av olika skäl. Det tredje målet som inte uppfyllts är ”Nolltolerans gäller för narkotikabruk”. Det är ett viktigt förhållningssätt att vi ska ha ett narkotikafritt samhälle men svårt att uppnå.

Av de fem mål som uppnåtts delvis rör tre barn och unga. Arbetet med att utveckla tidiga och kunskapsbaserade insatser för barn och unga har fortsatt med hög prioritet. Detta har skett bland annat genom satsningar på verksamheter som arbetar med alternativ till externt köpta vårdformer. Nämnden har idag fler olika verksamheter på hemmaplan än tidigare som alternativ till placering. En särskild satsning har gjorts på ungdomar med normbrytande beteende och ett bedömningsinstrument har införts för att ge ungdomar rätt insatser. För att uppmärksamma barn till personer med missbruk har en utredningsmall införts.

Socialkontoret

Ledning och service

Andra satsningar har gjorts på kompetensutveckling i form av utbildningar i metoder som är evidensbaserade. Personalen har fått högre kompetens och en handlingsplan har tagits fram för att bland annat ge stöd till barn och unga som utsatts för våld. Nyssnämnda handlingsplan innehåller stöd för arbetet både med kvinnor som utsätts för våld, män som slår och hedersrelaterat våld.

Särskilda satsningar har skett genom starten av ett boende för våldsutsatta kvinnor i missbruk och planering för nya lokaler till Hamnbrohemmet.

Socialnämnden samverkar med flera andra nämnder i kommunen och med landstinget, kyrkan, föreningar, polisen och andra aktörer. Exempel på detta är polisavtalet, modellområde för barns psykiska hälsa och införandet av Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevården.

Kvalitet

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
1. Vi utvecklar våra uppföljningar och resultatredovisningar.		X	

Detta är ett långsiktigt mål som inte kan uppnås på ett år. Uppföljningarna förändras och förbättras ständigt utifrån socialkontorets behov av att fördjupa sin kunskap inom olika områden.

Förändringar i lagstiftningen och krav på att beskriva resultaten av socialtjänstens arbete innebär att nya kunskaper ständigt måste tillföras. För att klara kraven på kunskapsbaserad vård och behandling inom socialtjänsten är därför satsningar på kompetenshöjande insatser en viktig del av kvalitetsarbetet på socialkontoret.

Socialkontoret arbetar därför med att införa och använda metoder och arbetsätt som enligt tillgänglig kunskap ger effekt för den enskilde.

Implementering¹ är en fas som pågår under en längre tid. Tiden från att man startar processen tills förändringen är helt genomförd tar oftast många år. För att säkerställa att implementeringen av evidensbaserade metoder ger önskvärda och långsiktiga effekter pågår fortlöpande arbetet med att stödja processerna.

---

¹ Ordet kommer från engelskans "implement" vilket betyder "genomföra" eller "förverkliga".

Socialkontoret

Ledning och service

En grund för det beskrivna arbetet är *kompetenstrappan*². Den innebär bland annat individuell utbildningsplanering för varje socialsekreterare. Inplacering i trappan är individuell och sker med stöd av medarbetarsamtal. Vid dessa samtal diskuteras bland annat behov av relevant fortbildning och förmågan att leva upp till arbetets krav.

Exempel på metoder och verktyg där implementering pågår med hjälp av metodstödjare är:

- BBIC³ (Barns Behov i Centrum) för barn (0–18 år), för utredning, planering och uppföljning.
- Ester – bedömnings-⁴ och uppföljningssystem för ungdomar med normbrytande beteende, metoden stöder ett arbetssätt som bygger på risk- och skyddsfaktorer.
- ASI⁵ (Addiction Severity Index), strukturerade grund- och uppföljningsintervjuer vid missbruk.
- ADAD⁶(Adolescent Drug Abuse Diagnosis), intervjuer och uppföljning med ungdomar.
- IHF⁷ (Intensivt Hemmabaserat Familjearbete), vid komplexa beteendeproblem.
- Nationella riktlinjerna för missbruks- och beroendevård.

Förutom införandet av BBIC har nämnden fortsatt arbetet med att förbättra de utredningar som ligger till grund för socialkontorets insatser.

Resultatet av 158 ASI-intervjuer med klienter som varit föremål för utredning, stöd eller behandling på socialkontoret visade att 19 procent av de intervjuade var kvinnor och 81 procent män. Medelåldern var cirka 41 år för både män och kvinnor. Största andelen fanns i åldersgruppen 45 – 65 år. Endast 11 procent var under 25 år. En majoritet, 63 procent av de intervjuade uppgav att de hade långvariga fysiska skador eller sjukdomar. Av intervjuerna framgick det att genomsnittsåldern för regelbunden användning av lösningsmedel var 14 år och av cannabis 17 år. För amfetamin var debutåldern för regelbunden användning 20 år och för alkohol 23 år

Uppsökande arbete genomförs av CM (Case- Managers team) för att nå personer med allvarliga psykiska sjukdomar i kombination med missbruk. Verksamheten utvärderas av PUFF-enheten vid vård- och omsorgskontoret.

---

² Kompetenstrappan som innehåller fem steg infördes 1996 på socialkontoret och en revidering gjordes 2006 – beskrivs i egen broschyr.

³ Se slutkommentar

⁴ Se slutkommentar

⁵ Se slutkommentar

⁶ Se slutkommentar

⁷ Se slutkommentar

Socialkontoret

Ledning och service

En första delrapport från utvärderingen visar bland annat att klienterna upplever att stödet lett till att deras liv fungerar bättre på flera olika områden.

De beskrivna metoderna ger alla kunskaper om resultat på individnivå som på sikt kan sammanställas på gruppnivå. Kunskaperna kan sedan användas för att se över och analysera verksamheten och synliggöra vilka behov av utveckling som finns på olika nivåer. På så sätt blir kunskapen en betydelsefull del i det ständigt pågående kvalitetsarbetet. Här återstår mycket arbete.

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
2. Alla som får insatser deltar i och kan påverka planeringen av dessa.		X	

Detta är ett viktigt mål som innebär vissa svårigheter att uppfylla helt då socialnämnden ansvarar för tvångsåtgärder enligt speciallagstiftningen.

Som en del av socialkontorets systematiska kvalitetsarbete görs varje år flera brukarenkäter som utgår från nämndens kvalitetskriterier i uppdragsplanen och servicedeklarationen. Servicedeklarationen är ett komplement till nämndens klagomåls- och synpunktshantering som funnits sedan 2001.

Resultatet av enkätundersökningen på socialkontoren visar att över 90 procent är nöjda med bemötandet. Lika stor andel har svarat att man upplever att personalen har en hög kompetens. Det är 78 procent som upplever att de är med och kan påverka innehållet i hjälp och stöd de får och 74 procent anser att deras situation förbättrats efter insatser. När det gäller tillgängligheten däremot så är medelvärdet 12,5 procentenheter sämre än tidigare år. Detta handlar framförallt om att nå sin handläggare per telefon. (Se bilaga).

Inom vuxenvårdens öppenvård uppgav 92 procent som besvarat klientenkäten att dom hade en behandlingsplan, vilket är en ökning mot tidigare. Skattningen av att kunna påverka planeringen är 8,47 i genomsnitt på en skala 1 –10, vilket är oförändrat jämfört med 2008.

Inom boendena uppgav 62 procent att de har en behandlingsplan, vilket är en minskning jämfört med föregående år. Variationen är 33 – 76 procent mellan de olika boendena. De som har en behandlingsplan svarade att de kan påverka planeringen i stor utsträckning. Den genomsnittliga skattningen är 8,16 på en skala 1–10, vilket är en klar förbättring mot tidigare.

Socialkontoret

Ledning och service

Antalet klagomål minskade jämfört med förra året men istället ökade antalet inlämnade klagomål till tillsynsmyndigheterna. Drygt hälften av elva klagomål handlade om enbart bemötande. Totalt var det var 27 personer som vände sig till länsstyrelsen och JO. Länsstyrelsen har riktat kritik i fyra ärenden, JO i ett. Svaren från tillsynsmyndigheterna och klagomålen återkopplas till enhetscheferna. Strukturen för att fortlöpande systematisera kunskaperna och göra förbättringar utifrån de synpunkter vi fått på socialkontorets verksamhet har skärpts inför nästa år.

En annan möjlighet att påverka är vuxnenhetens tvärgrupp där klienter som representerar de olika boende- och öppenvårdsverksamheterna träffas tillsammans med personal och chefer. Frekvensen har varit ungefär varannan månad. Tvärgruppen har bl.a. diskuterat det nya boendet som ska ersätta Hamnbrohemmet.

Användningen av ASI-intervjun som en grund för behandlingsplaneringen ökar. I ASI intervjun får klienten skatta sitt hjälpbehov på olika livsområden och kan på så sätt ge sin syn på saken.

Barnsamtal (egen utvecklad metod) används vid utredningar om barn och ungas behov av insatser eller skydd för att göra dem

Prioriterade områden

Barns och ungas uppväxtvillkor

Övergripande mål i socialpolitiska programmet är att barn och ungdomar växer upp till trygga, harmoniska och ansvarstagande människor, barn och ungdomar som är i riskzonen för kriminalitet och missbruk får tidigt stöd i miljöer, till exempel vardags-, fritids-, skol- och cybermiljöer, som de vistas i och föräldrar har stöd från spädbarnstiden och under barnets hela uppväxt.

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
3. Föräldrar ska erbjudas olika former av föräldrastöd.	X		

Socialnämnden erbjuder stödinsatser till föräldrar med barn i olika åldersgrupper utifrån behov. För föräldrar som väntar barn eller har spädbarn finns *spädbarnsverksamheten Timjan* och för föräldrar med barn i förskoleåldern finns *familjecentraler*. För lite äldre barn och tonåringar finns samarbete med elevhälsan, BUSS-verksamheten, det drogförebyggande arbetet och samarbete med ungdomshälsan och föreningar.

Arbetet med att utveckla familjecentralernas roll som mötesplats för föräldrar och barn fortsätter. Socialkontorets personal finns på samtliga 12 familjecentraler.

Socialkontoret

Ledning och service

Föräldrar kan även få stöd i sitt umgänge. De erbjuds också föräldrautbildning riktad till föräldrar som upplever att de har konflikter och bråk med sina barn. Stödet ges enligt flera metoder till exempel *Komet 3–11 år*, två grupper under hösten, och *Komet 12–18 år*, två grupper under hösten, och *COPE föräldrautbildning* där två grupper med 10 föräldrar har genomförts. För de yngre barnen finns *Active parenting* för föräldrar till barn i åldern 0–4 år.

Socialnämnden deltar tillsammans med barn och ungdomsnämnden och landstinget i Östergötland samt polismyndigheten i utvecklingsarbetet *Modellområde för barns psykiska hälsa*. Målet är att skapa en *första linjens vård* genom att utveckla strategier för en sammanhållen vårdkedja, från förebyggande insatser till specialistinsatser för barn och unga upp till 18 år. Utbildningskontoret har fått uppdraget att hålla ihop arbetet som startade under april. I uppdraget ingår att skapa en helhetssyn och struktur för hur vi samarbetar kring barn och ungdomar i kommunen.

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
4. Barn ska uppmärksammas i alla ärenden som rör missbruk eller beroende.	X		

Länsstyrelsen har granskat missbrukarvården på socialkontor Norr, Ellens behandlingshem och MEA under året. En del kritik framfördes om att barnen behövde bli mer synliga i utredningarna. Ett resultat av länsstyrelsens kritik blev bland annat att en gemensam struktur infördes för hur barn ska uppmärksammas i alla ärenden som rör missbruk eller beroende. En ny utredningsmall för vuxna implementerades där barnen lyfts fram på ett tydligare sätt.

Socialkontoret erbjuder stöd till barn till personer som missbrukar i verksamheten Balder. Under året har verksamheten tagit emot 50 besök av föräldrar med barn eller barn för information. Verksamheten har arbetat med 25 barn eller ungdomar enskilt eller i grupp. Balder har också haft öppet hus för allmänheten och temakvällar med föräldrar.

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
5. Barn och ungdomar som får dygnsvård ska ha en god hälsa och goda skolresultat.			X

Såväl nationell som internationell forskning har visat att familjehemsplacerade barn löper stor risk att utvecklas ogynnsamt. Som grupp går de ofta ut i vuxenlivet med dåliga skolresultat och med låg utbildningsnivå.

Socialkontoret

Ledning och service

Norrköping startade våren 2008 SkolFam 2, ett metodutvecklingsprojekt med forskarstöd inom skola och familjehemsvård med fokus på skolsituationen. Projektet delfinansieras av Skolverket.

Tjugofyra barn i årskurserna 1 –6 placerade i familjehem får särskilt stöd i sin skolgång av specialpedagog och psykolog. Alla skolor och familjehem i projektet har besökts. Varje barn ha en individuell handlingsplan och ett psykologutlåtande med dokumenterade testresultat och rekommendationer. Projektiden löper till sommaren 2011.

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
6. Barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och i behov av stöd ska få det genom att barnet eller ungdomen och familjen erbjuds tidiga insatser för att klara sin vardagssituation i samverkan med barn- och ungdomsnämnden och vård- och omsorgsnämnden.		X	

Norrköping är utsett till modellområde för att förbättra barns hälsa. I enskilda ärenden sker samverkan med både vård- och omsorgsnämnden och barn- och ungdomsnämnden. Samverkan sker kring enskilda barn, enligt överenskommen struktur. Men nämnderna har inte lyckats att i tillräcklig utsträckning erbjuda insatser i ett tidigt skede för att undvika institutionsplaceringar. Arbetet fortsätter.

Arbetet med att forma en gemensam struktur för samverkan mellan utbildningskontoret, socialkontoret, vård- och omsorgskontoret och barn- och ungdomspsykiatrin pågår inom ramen för Modellområdesarbetet.

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
7. Insatser ska finnas i närmiljön för ungdomar med normbrytande beteende.	X		

Utvecklandet av metoder och arbetssätt har inneburit att det finns flera olika insatser i närmiljön.

Socialkontoret arbetar för att minska institutionens roll. Arbete pågår för att kunna placera ungdomar närmare Norrköping så att socialkontorets egen personal kan arbeta med den behandling ungdomarna och familjerna behöver.

Socialkontoret

Ledning och service

I september 2009 startade NEB teamet (Nystart Efter Behandlingshem) sitt arbete med ungdomar i dyngsvård med normbrytande beteende. Kopplat till teamet har nämnden ett avtal med en HVB - institution nära Norrköping för de ungdomar som behöver dyngsvård. Målet är att ungdomens egna behov sätts i fokus, att korta vårdtiden, att följa upp vården och tillse att vården är kvalificerad. I december var ca 20 ungdomar aktuella.

Arbetet med funktionell familjeterapi FFT (Funktionell Familje Terapi) fortsätter. Från den 1 oktober finns ett FFT - team på socialkontoret Söder. Målgruppen är barn och unga från 11-12 år.

För att möta behovet av insatser på hemmaplan för barn/ungdomar och deras familjer har socialnämnden satsat på ett nytt evidensbaserat arbetssätt – *intensivt hemmabaserat familjearbete* (IHF). Två team startade arbetet i september. Målet är att under utbildningsåret arbeta med tolv familjer. Vid årsskiftet var tio familjer aktuella. Uppföljning ligger i metoden.

För att förbättra samarbetet kring ungdomar har kommunen tecknat ett avtal med polisen. Det samarbetsavtal som ingåtts med polismyndigheten har under året mynnat ut i en arbetsplan. Den arbetsmetod som används bygger på erfarenheter från Göteborg, SSPF⁸. Arbetet riktar sig till ungdomar med normbrytande beteende.

Skolnärvaroprojektet utökades under 2009 till att rikta sig både mot Klockaretorpet och mot Ektorpe - Vilbergen. Projektet har varit igång sedan april 2008 och visar på goda resultat med minskad frånvaro från skolan som en del. Under första läsåret 2008 – 2009 arbetade teamet med 42 elever. Över 60 procent av eleverna som anmäldes till teamet har eller har haft kontakt med socialtjänsten.

Bussteamens verksamhet möjliggör hemmaplanslösningar för barn och familjer med omfattande behov. Under året har 51 elever, 39 pojkar och 12 flickor haft insats från de olika Bussteamerna. Antalet planerade avslut var 16 och sammanbrott 8. Insattiden för ärenden med planerade avslut har varit mellan 13–37 månader.

Under året inkom 41 uppdrag om medling främst från närpolisen (NÄPO) och några från frivården. I cirka hälften av uppdragen blev det ett medlingsmöte. I några fall var gärningsmännen inte lämpliga och ibland ville brottsoffret inte vara med på medling. Vi har medlat i ärenden som handlar om misshandel, stölder, inbrott, grov skadegörelse, rån och snatterier.

Sedan ungdomstjänst 2007 blev en fristående påföljd har det kommit in drygt ett 60-tal domar. Det är 45 ungdomstjänstillfällen som har avslutats sedan starten. Det saknas idag arbetsplats för cirka 50 ungdomar. Det är stora problem att hitta arbetsplatser och handledare.

---

⁸ Socialtjänst - Skola - Polis - Fritid

Socialkontoret

Ledning och service

Det är ett tjugotal ungdomar som återrapporterats till Åklagarmyndigheten och andelen ökar. Några fick mer ingripande straff som LSU (lag och förordning gällande slutna ungdomsvård) eller skyddstillsyn. Det har skett en kvalitetssäkring av arbetet genom översyn av IT-stödet för dokumentation.

Boende och boendemiljö

Övergripande mål i socialpolitiska programmet är att alla kommuninvånare har ett värdigt boende och alla boendemiljöer främjar integrering så att segregering motverkas.

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
8. Ingen person är öppet hemlös.			X

Detta är ett mål som är svårt att uppnå. De senaste årens hemlöshetsundersökningar har visat att hemlösa är en mycket rörlig grupp.

Hemlöshetsundersökningen visade att antalet öppet hemlösa ökat från fyra till åtta personer jämfört med året innan. Det är inte samma personer som är öppet hemlösa jämfört med året innan. Alla öppet hemlösa har erbjudits insatser. Av dem som under förra året var öppet hemlösa hade samtliga boende vid årets undersökning. Totalt minskade antalet personer som var i en hemlöshetsituation.

Uppsökande arbete genomförs av CM (Case- Managers team) för att nå personer med allvarliga psykiska sjukdomar i kombination med missbruk. En del av målgruppen finns bland de hemlösa. Arbetet syftar till att ge stöd i det dagliga livet och säkerställa att klienterna får den vård och hjälp de behöver. Under året har Case Managers arbetat med 17 personer och i många fall funnit fungerande individuella lösningar.

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
9. Antalet vräkningar minskar.	X		

Det aktiva arbetet med vräkningsförebyggande insatser har gett resultat i färre vräkningar. Antalet avhysningar minskade med 23 och 76 vräkningar fullföljdes. Antalet berörda barn var åtta vilket är en minskning från 35 under förra året. Antalet avhysningar minskar i Norrköping medan de ökar i Sverige i övrigt.

Socialkontoret

Ledning och service

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
10. Kvinnor i missbruk och kvinnor som utsätts för våld har tillgång till stöd i ett boende för enbart kvinnor.	X		

Kvinnoboendet Elsa som är ett skyddat boende för våldsutsatta kvinnor i missbruk öppnade den 1 november 2009. På invigningen presenterades också socialkontorets handlingsplan för arbetet med de som drabbas av våld och andra kränkningar.

Boendet är indelat i ett inskrivningsboende för mer långsiktig planering och ett jourboende. Vid årsskiftet hade 11 kvinnor flyttat in i boendet. Fyra kvinnor hade kommit via jourplacering.

Hälsa

Frihet från missbruk

Övergripande mål i socialpolitiska programmet är att bruket av alkohol och tobak minskar och att debutåldern höjs, alla former av missbruk och beroenden minskar, missbruksrelaterade skadeverkningar minskar.

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
11. Bruket av alkohol bland ungdomar minskar och debutåldern höjs.	X		

Bruket av alkohol minskar generellt bland ungdomar och debutåldern har höjts. Sättet att dricka har dock förändrats mot ett mer berusningsdrickande, vilket är oroande. *Kommunens livsstilsundersökning 2008 – 2009* visar att färre unga använder tobak, alkohol och andra droger. Berusningsdrickandet i år 8 är på den lägsta nivån sen mätningarna började och debutåldern har höjts med ett år. Det finns en oro kring ungdomar i riskzonen. Det finns en tendens att dom dricker allt mer alkohol och experimenterar med olika droger. Många av dessa ungdomar lever i missbruksfamiljer och utsätter sig för destruktiva beteenden i högre utsträckning än andra.

Örebro Preventions Programs (ÖPP) används vid 10–12 grundskolor och vid vissa tillfällen i samverkan med socialtjänsten. Programmet har visat goda resultat. I programmet presenteras aktuell fakta kring ungdomars alkoholvanor. Utifrån detta diskuteras hur man som föräldrar kan agera för att förhindra t.ex. tidig alkoholdebut och berusningsdrickande bland ungdomar.

Socialkontoret

Ledning och service

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
12. Nolltolerans gäller för narkotikabruk.			X

Nationell statistik visar inte på en generell minskning av narkotikabruk. *Narkotikakartläggningen* som genomförs årligen av socialkontoret, frivården, polisen och beroendekliniken visar att det har skett vissa förändringar av narkotikamissbruket. Antalet personer som kartlagts är 918 vilket är en ökning med 91 sedan förra året. Andelen män är 83 procent och i åldersgruppen 19 år och yngre är det andelen flickor som har ökat. Den vanligaste drogen är cannabis och därefter kommer amfetamin och bensodiazepiner. Den illegala användningen av Subutex har fördubblats sedan 2006. Däremot har användningen av opiater (främst heroin) minskat från knappt 300 personer till drygt 50 under samma period.

Det finns en oro för ungdomar som använder s.k. internetdroger av olika slag utan kunskaper om hur de påverkar deras hälsa. Totalt lever minst 366 barn antingen med en förälder som missbrukar eller berörs genom umgänge med förälder som missbrukar.

Arbetet tillsammans med beroendeenheten fortsätter att utvecklas. Personal från Pilen och enhetschef vid enheten deltar i samverkan kring den läkemedelsassisterade behandlingen för opiatberoende (LARO). I december deltog cirka 67 personer och 27 stod i kö.

Frihet från våld i nära relationer

Övergripande mål i socialpolitiska programmet är att kränkningar och våld i nära relationer upphör, kvinnor som utsatts för våld har stöd för att bearbeta sina upplevelser av våld och en möjlighet att förändra sin situation, barn i våldsutsatta familjer har stöd och hjälp, flickor som utsätts för våld och kränkningar inom familjen har stöd, de som utövar våld och kränkningar har stöd för att förändra sitt beteende.

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
13. Barn i familjer där det förekommer våld har stöd och hjälp.		X	

Barngrupper finns men vi når inte alla barn. Totalt har 125 personal utbildats i kommunen för att fånga upp dessa barn, och även barn till föräldrar som missbrukar (gäller barnen i mål 4) och erbjuda gruppverksamhet. I år prioriterades personal från familjecentraler och förskolor vid utbildningen.

Socialkontoret

Ledning och service

Barn i våldsutsatta familjer har möjligheter till stöd genom Frideborg och Ellens Almagrupper.

Frideborgs barngrupper arbetar efter en modell som kallas ”trappan”. Barnverksamheten har erbjudit 93 barn stödjande samtal och haft regelbunden individuell samtalskontakt med 66 barn under året.

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
14. Flickor och pojkar som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck har stöd.		X	

Under året har det skett en satsning på utbildning av personalen och en handlingsplan har tagits fram för arbetet.

I ett samarbete mellan Rädda Barnen, Närpolisen, Länsstyrelsen, socialtjänsten, ungdomshälsan, kvinnojour och tjejjour har ett framgångsrikt projekt utvecklats i Norrköping. Temaveckor har genomförts på skolorna. Temat "Kärleken är fri..!?" har diskuterats i relation till hedersproblematiken. De som deltagit i projektet har fått en större kunskap om hedersproblematiken.

Representanter från skola, polis, arbetsmarknadskontor, ungdomshälsa, kvinnojour, åklagare och socialkontor har tillsammans upprättat en samverkansplan för att kunna arbeta effektivt mot förtryck och våld. Socialkontoret är representerade i fokusgrupper om hedersrelaterat våld och våld i nära relationer. Det finns särskild kompetens på varje socialkontor som både har ett särskilt ansvar för att arbeta med frågan och ge stöd åt flickor som utsatts för våld och kränkningar.

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
15. Kvinnor som utsätts för våld har stöd för att bearbeta sina upplevelser och förändra sin situation.	X		

Personal som möter kvinnor som utsatts för våld har deltagit i kompetenshöjande insatser. En omfattande handlingsplan med rutiner och kunskapsfördjupning samt en checklista med konkreta tips att använda i akuta situationer har tagit fram och implementerats. Den ger personalen stöd i mötet med någon som utsatts för våld eller själv har utsatt någon närstående.

På Ellen, Elsa och Frideborg får många kvinnor stöd individuellt eller i gruppverksamhet. Under året har Frideborgs kvinnoverksamhet haft två öppna grupper med löpande intag samt två slutna grupper. Totalt har 26 kvinnor erbjudits plats i grupp.

Socialkontoret

Ledning och service

<i>Nämndens mål</i>	Målet uppfyllt	Målet delvis uppfyllt	Målet inte uppfyllt
16. Män som utövar våld mot kvinnor har stöd för att förändra sitt beteende.	X		

Män får stöd i särskild verksamhet inom Frideborg och verksamheten bedrivs även tillsammans med Linköping.

Frideborgs mansverksamhet tog under 2008 fram en metodhandbok för arbete med samtalsgrupper för män som använder våld. Den genomsyrar arbetet inom Frideborgs mansverksamhet och reviderades i början av 2009. Det är 23 män som har deltagit i verksamheten. Ytterligare 6 män har fått stöd med informationssamtal under året. Männerna är i åldrarna 19-51 år och medelåldern är 36 år.

Frideborgs mansverksamhet har under året ingått i socialstyrelsens nationella utvärderingsprojekt där man gör en effektstudie på män som deltar i gruppverksamheter. Studien påbörjades 2008 och utav 7 män som tackade ja till att vara med i studien vid starten var fem kvar i verksamheten ett år senare vid uppföljningsintervjuer. Detta är ovanligt enligt socialstyrelsen.

En särskild utbildning har genomförts inom vuxenvården för att öka kunskapen kring mäns våld mot kvinnor. Frideborg har initierat gemensamma utbildningsinsatser för polis, åklagare, kriminalvården, landstinget och andra kommunala verksamheter i form av regelbundna seminarier.

Slutkommentarer

1 BBIC innehåller arbetsstruktur, och är ett planerings- och uppföljningsinstrument för utredningar om barn och barn som får vård. Det bärande syftet är att socialtjänsten ska kunna visa att vård som erbjuds är bättre än den vård som barnet får i ursprungsfamiljen. Ett annat syfte är att BBIC ska öka barns möjligheter att uttrycka sina åsikter och påverka sin livssituation.

BBIC1, började införas 2006 och sedan dess har genomförandet och utbildning pågått. Från den 1 januari 2009 ska BBIC användas fullt ut. De fyra lokala socialkontoren har tillsammans cirka 160 anställda. Samtliga som arbetar med utredning och uppföljning av insatser för barn och ungdom använder BBIC, likaså mottagningsgrupper och förändringsarbetare utifrån sina arbetsuppgifter. Inför årsskiftet 2009/2010 ansökte Norrköpings kommun om ordinarie licens. En processledare stödjer arbetet.

² *ESTER - bedömning* syftar till att vara ett bedömningssystem för handläggarna som har till uppgift att bedöma, besluta om, och sätta in insatser till barn och deras familjer, samt att följa upp risker, skydd och insatser. *ESTER* kan bidra med identifiering och gradering av risk- och skyddsfaktorer för normbrytande beteende. *ESTER* är forskningsbaserat på så sätt att de riskfaktorer och skyddsfaktorer som mäts/bedöms har påvisats vara just risk- och skyddsfaktorer i empirisk forskning. En del av ungdomsuppdraget, som syftade till att utveckla och förbättra ungdomsvården, är införandet av *Ester*². *ESTER - bedömningen* är ett verktyg för att systematisera och strukturera både risk- och skyddsfaktorer hos den unge. Underlaget ligger till grund för den insats som kan bli aktuell och för vad behandlingen ska inriktas på. Från och med mars i år ska det göras *Ester - bedömningar* i alla nya utredningar som rör ungdomar 13 – 18 år när det finns risk för normbrytande beteende. Ett 50-tal

Socialkontoret

Ledning och service

handläggare har gått en grundutbildning i *Ester* och nu pågår implementering enligt planen på de lokala socialkontoren. Handledare från kontoren stödjer utvecklingen.

³ ASI (Addiction Severity Index) är en strukturerad intervju som innehåller frågor som är relevanta för klienters missbruksproblem. Intervjun täcker förutom alkohol- och narkotikamissbruk även andra livsområden som arbete, fysisk och psykisk hälsa, socialt umgänge och kriminalitet. ASI grundintervju används idag systematiskt för de flesta personerna med missbruksproblem. Däremot används ASI -uppföljningsintervju ännu inte systematiskt för alla.

4 ADAD - intervjun (Adolescent Drug Abuse Diagnosis) är basen i ett system för klientdokumentation och utvärdering av ungdomsvård som har utvecklats på Statens institutionsstyrelse, SiS, ansvarig för ett 30-tal behandlingshem för ungdomar. Instrumentet ADAD (Adolescent Drug Abuse Diagnosis) är en hjälp i utredningsarbetet med att identifiera de ungdomar som är mest i behov av socialtjänstens insatser.

5 IHF en behandlingsmetod som kallas Intensiv Hemmabaserad Familjebehandling. Metoden har manualiserats och effektstudier har bedrivits sedan 2001. Målgrupp: Familjer, barn och ungdomar med komplexa behov och problem som hamnat i negativa, destruktiva mönster med svåra beteendeproblem som följd.